

PISA-tal med ei tydeleg melding om at læring krev meir enn undervisning

Dei nye PISA-tala er alvorlege. Norske 15-åringar presterer svakare i lesing, matematikk og naturfag enn tidlegare, og stadig fleire elevar ligg på dei lågaste meistringsnivåa. At så mange unge går ut av grunnskulen utan dei ferdigheitene dei treng for vidare utdanning, arbeid og samfunnsdeltaking, må bekymre oss alle.

Men dersom svaret på denne utviklinga berre blir meir undervisning, fleire testar og sterkare fokus på faglege prestasjonar, risikerer vi å gjere den same feilen ein gong til.

I over tjue år har norsk skule vore prega av eit stadig sterkare fokus på mål, måling og grunnleggjande ferdigheiter. Likevel står vi no med resultat som viser tilbakegang. Det burde få politikarane til å stille eit grunnleggjande spørsmål: Er det nok å sjå på læring som eit spørsmål om fleire timar og meir fag?

For FO er svaret nei.

Læring skjer ikkje i eit vakuum. Forsking viser at tryggleik, tilhøyrslø, gode relasjonar og eit godt psykososialt miljø er avgjerande for at barn og unge skal kunne lære. Samtidig ser vi auka mobbing, fleire elevar som strevar med psykisk helse og ein vekst i skulevegving. Når stadig fleire elevar ikkje opplever meistring eller tilhøyrslø i skulen, påverkar det naturleg nok også læringsresultata.

Difor må vi slutte å sjå på PISA-tala som eit reint kunnskapsproblem. Dette er også eit miljø- og velferdsproblem.

Dei siste dagane har mykje av debatten handla om skjermbruk. Det er viktig å diskutere korleis digitale verktøy blir brukte i skulen. Men å forklare dei svake resultata med skjermar aleine blir for enkelt. Utfordringane er langt meir samansette enn som så.

Vi treng ein skule som ser heile eleven.

Det betyr at skulane må ha tilgang på fleire yrkesgrupper enn lærarar. Lærarar er heilt avgjerande for elevane si læring, men dei kan ikkje aleine løyse utfordringar knytte til psykisk helse, mobbing, fråvær, utanforskap og uro i klasserommet.

Sosialarbeidarar, vernepleiarar og barnevernspedagogar har kompetanse på relasjonsarbeid, førebygging og miljøterapeutisk arbeid. Dei kan følgje opp elevar som strevar, byggje inkluderande fellesskap og bidra til at fleire elevar opplever meistring og tryggleik i kvardagen. Når sosialfagleg personell tek ansvar for det psykososiale arbeidet, får lærarane samtidig betre moglegheiter til å konsentrere seg om undervisninga.

Det handlar ikkje om anten lærarar eller sosialfagleg personell. Det handlar om både og.

Dersom vi verkeleg meiner alvor med å snu utviklinga i norsk skule, må vi byggje tverrfaglege lag rundt elevane. Vi treng fleire vaksne med ulik kompetanse som saman kan møte dei utfordringane barn og unge står i.

PISA-tala er eit varsku. Men dei gir oss også ei moglegheit til å tenkje nytt. Målet må ikkje berre vere høgare poengsummar på internasjonale testar. Målet må vere ein skule der fleire barn opplever tryggleik, trivsel og meistring, og dermed får dei beste føresetnadene for læring.

For når fleire klarer å ha det bra på skulen, vil også fleire klare å lære.

Ann-Kristin Nygård
Nestleiar
FO Vestland